

Opinia Komitetu Regionów „Dialog uczelni i przedsiębiorstw”

(2010/C 141/06)

KOMITET REGIONÓW

- Potwierdza, że w obecnej sytuacji, kiedy UE próbuje ograniczyć skutki gorszej koniunktury i ożywić wzrost gospodarczy, ważne jest zapewnienie platformy dialogu między głównymi zainteresowanymi podmiotami w obszarze edukacji i gospodarki, mając na uwadze kluczowe znaczenie kształcenia i szkolenia dla strategii lizbońskiej i odnowionej agendy społecznej.
- Podkreśla wagę dialogu między uczelniami a przedsiębiorstwami na wszystkich płaszczyznach sprawowania rządów jako ważnego narzędzia dla pełnego wykorzystania tego potencjału do zapewnienia regionalnego rozwoju społeczno-gospodarczego.
- Podkreśla, że w całej Unii Europejskiej to na władzach lokalnych i regionalnych spoczywa kluczowa odpowiedzialność za politykę w zakresie kształcenia i szkolenia; przypomina, że władze lokalne i regionalne odgrywają kluczową rolę w przygotowywaniu regionalnych strategii w obszarze badań i innowacji, często kierują ośrodkami badawczymi i promują innowacyjne otoczenie.
- Podkreśla potrzebę skoncentrowania się na roli szkolnictwa wyższego w rozwoju lokalnym i regionalnym oraz na promowaniu współpracy między ośrodkami uniwersyteckimi a władzami lokalnymi i regionalnymi, włączając w te zadania także społeczne i gospodarcze podmioty lokalne i regionalne.

Sprawozdawca: Mohammad MASOOD (UK/PPE), członek Rady Miasta Bradford

Dokument źródłowy

Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Nowe partnerstwo na rzecz modernizacji uczelni: Forum UE na rzecz dialogu uczelni i przedsiębiorstw”

COM(2009) 158 wersja ostateczna

I. ZALECENIA POLITYCZNE

KOMITET REGIONÓW

1. Odnotowuje bogactwo pomysłów, często ściśle związane z inicjatywami na szczeblu lokalnym i regionalnym, oraz dotychczasowy wysoki poziom refleksji w kontekście dialogu uczelni i przedsiębiorstw.

2. Podkreśla wagę dialogu między uczelniami a przedsiębiorstwami na wszystkich płaszczyznach sprawowania rządów jako ważnego narzędzia dla pełnego wykorzystania tego potencjału do zapewnienia regionalnego rozwoju społeczno-gospodarczego.

3. Uznaje znaczenie trójkąta wiedzy, który obejmuje powiązania między badaniami, edukacją i innowacjami, dla zwiększenia potencjału innowacyjnego i polepszenia sytuacji absolutów na rynku pracy.

4. Odnotowuje zmiany, jakie dokonały się w ramach przechodzenia od transferu technologii przez wymianę wiedzy aż po dzielenie się wiedzą i otwarte systemy innowacyjne. Potrzeba więcej badań nad procesami społecznymi i wzorcami zachowań leżących u podstaw tych przemian.

5. Podkreśla, że w całej Unii Europejskiej to na władzach lokalnych i regionalnych spoczywa kluczowa odpowiedzialność za politykę w zakresie kształcenia i szkolenia.

6. Przypomina, że władze lokalne i regionalne odgrywają kluczową rolę w przygotowywaniu regionalnych strategii w obszarze badań i innowacji, często kierują ośrodkami badawczymi i promują innowacyjne otoczenie.

7. Podkreśla, że podczas realizacji polityki i wdrażania programów należy wykorzystać funkcjonujące już lokalne organy pochodzące z demokratycznych wyborów. Korzystanie z wiedzy zebranej na poziomie lokalnym i z odpowiedzialności demokratycznej poprawi mechanizmy zarządzania partnerstwami między uniwersytetami, przedsiębiorstwami i samorządem lokalnym. To z kolei umożliwi bezpośrednie powiązanie lokalnych priorytetów i kompetencji z zasadą pomocniczości.

8. Stwierdza, że władze lokalne i regionalne znajdują się w związku z tym wśród głównych podmiotów zainteresowanych strategiami politycznymi i inicjatywami zmierzającymi do pogłębienia i, co ważniejsze, poszerzenia zasięgu europejskiej przestrzeni badawczej (EPB), a zwłaszcza związanej z nią wizji

silnych instytucji badawczych i naukowych, osadzonych w innowacyjnym środowisku.

9. Z zadowoleniem przyjmuje fakt, iż w minionym dziesięcioleciu wiele uczelni w Europie oficjalnie włączyło regionalny rozwój gospodarczy do swoich celów. Również agencje rozwoju regionalnego podejmują w ramach polityki regionalnego rozwoju gospodarczego wysiłki na rzecz wspierania partnerstw między uczelniami a przedsiębiorstwami.

10. Stwierdza, że sposoby oddziaływania różnych kierunków polityki mają kluczowe znaczenie na płaszczyźnie regionalnej i często wymagają wertykalnej koordynacji między szczeblami administracji (europejskim, krajowym i regionalnym) oraz koordynacji horyzontalnej między regionami w celu zapobiegania powielaniu i umożliwienia wymiany wiedzy.

11. Podkreśla potrzebę uzgodnienia nowych, zaproponowanych inicjatyw oraz programów, takich jak europejska przestrzeń badawcza, Europejski Instytut Technologiczny i program uczenia się przez całe życie, aby wesprzeć dialog uczelni z przedsiębiorstwami.

12. Odnotowuje, że na współpracę uczelni z przedsiębiorstwami wpływają również uwarunkowania regionalne, a mianowicie możliwości agencji rozwoju w zakresie promowania tejże współpracy na poziomie regionalnym, rola klastrów przedsiębiorstw w nawiązywaniu kontaktów w tym obszarze oraz poziom inwestycji przedsiębiorstw w badania i rozwój w regionie.

Uwagi ogólne

13. Podkreśla potrzebę skoncentrowania się na roli szkolnictwa wyższego w rozwoju lokalnym i regionalnym oraz na promowaniu współpracy między placówkami szkolnictwa wyższego a władzami lokalnymi i regionalnymi, włączając w te zadania także społeczne i gospodarcze podmioty lokalne i regionalne.

14. Wspiera współpracę między uczelniami a sektorem prywatnym oraz postrzeganie uczelni jako siły napędowej innowacji w regionach.

15. Zachęca uczelnie do obierania nowych kierunków współpracy między instytucjami publicznymi a sektorem prywatnym, np. w ramach wspólnych funduszy innowacji, oraz do podejmowania działań mieszczących się w zakresie ich kompetencji w celu poprawy mobilności we wszystkich obszarach.

16. Popiera ściśle, ogólnoeuropejską współpracę pomiędzy przedsiębiorstwami, uczelniami i ośrodkami badawczymi, obejmującą podmioty polityczne i administracyjne szczebla lokalnego, regionalnego i krajowego.

17. Uważa, że poziom współpracy w poszczególnych krajach, na uczelniach i w ramach dyscyplin akademickich pozostaje bardzo różnicowany, mimo iż programy UE służą budowaniu partnerstwa pomiędzy uczelniami a przedsiębiorstwami, koncentrując się przeważnie na konkretnych obszarach, np. badaniach lub mobilności studentów.

18. Sądzi, że współpraca ta ma jak do tej pory ograniczony wpływ na kulturę zarządzania i organizacji w obu sektorach, jako że niewiele placówek akademickich jak dotąd wprowadziło ogólnouczelniane strategie współpracy z przedsiębiorstwami, te zaś, które to uczyniły, skupione są jedynie w kilku państwach członkowskich.

19. Wyraża zaniepokojenie, że w wielu krajach ramy prawne i finansowe nadal nie sprzyjają wysiłkom uczelni w kierunku współpracy z przedsiębiorstwami, a nieraz nawet je utrudniają.

20. Zaleca przygotowanie odpowiednich wskaźników pomiaru efektów, by oszacować obecny stopień rozwoju dialogu między uczelniami a przedsiębiorstwami. Pomiar efektów muszą uwzględniać zarówno wskaźniki jakościowe, jak też ilościowe, i należy zwrócić uwagę na to, w jaki sposób wybór tych wskaźników mógłby wpłynąć na zachowanie grup użytkowników.

21. Zachęca uczelnie do nagradzania dialogu uczelni z przedsiębiorstwami. Szczególnym wyzwaniem dla społeczności naukowej jest uwzględnienie tego zaangażowania w kryteriach awansu. Mimo że wiele uczelni twierdzi, iż uznaje znaczenie dialogu uczelni z przedsiębiorstwami, tylko parę z nich dysponuje metodami umożliwiającymi porównanie go z działalnością badawczą i dydaktyczną czy wyróżnienie go w odpowiedni sposób.

22. Przedsiębiorczość i doskonalenie kompetencji dzięki uczeniu się przez całe życie uznaje za istotne zadania szkolnictwa wyższego.

23. Z zadowoleniem przyjmuje podejmowane w różnych regionach starania, by poprzez większą autonomię szkół wyższych pogłębić zaangażowanie sektora prywatnego w finansowanie badań i innowacji.

24. Sugeruje, że nowe kierunki współpracy między instytucjami publicznymi a sektorem prywatnym, np. w ramach wspólnych publiczno-prywatnych funduszy innowacji, mogą służyć za przykład odpowiedzialnego wykorzystania i zagwarantowania środków publicznych.

25. Zgadza się, że polityka spójności odgrywa szczególną rolę we wspieraniu działalności innowacyjnej w regionach, dlatego też Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR) również może zostać wykorzystany na finansowanie inkubatorów przedsiębiorczości i parków naukowych (infrastruktura

i powiązania). Klastery są szczególnie użyteczne z punktu widzenia MŚP, gdyż tworzą otoczenie sprzyjające kontaktom z wyższymi uczelniami i dużymi przedsiębiorstwami oraz umożliwiają MŚP dostęp do międzynarodowych sieci handlowych.

26. Odnotowuje, że MŚP także odgrywają zasadniczą rolę, zwłaszcza w tworzeniu miejsc pracy i w kontekście innowacji, zachęca je więc do uczestniczenia w dialogu uczelni z przedsiębiorstwami oraz do opracowania innowacyjnych i ukierunkowanych inicjatyw.

27. Popiera ponadgraniczną współpracę szkół wyższych i ośrodków badawczych z pozauniwersyteckimi partnerami z kręgów przemysłu, handlu, administracji i kultury oraz z innymi grupami społecznymi.

28. Uznaje ponadto, że organizacje i inne podmioty będące pośrednikami między uczelniami a przedsiębiorstwami mogą odgrywać znaczącą rolę w nawiązywaniu kontaktów między tymi dwoma środowiskami. Dlatego należy przyznać im większe znaczenie i skuteczniejsze wsparcie.

Przykłady dobrych praktyk

29. Z zadowoleniem odnotowuje wiele przykładów współpracy uczelni z przedsiębiorstwami w całej Europie.

30. Wyraża zaniepokojenie niewielką dostępnością przykładów dobrych praktyk z nowych państw członkowskich.

31. Z zadowoleniem przyjmuje chęć Komisji, aby rozpocząć badania w celu zebrania dotychczasowych sprawdzonych rozwiązań, i apeluje o uwzględnienie w tym procesie potrzeb władz lokalnych i regionalnych.

Instrumenty dostępne władzom lokalnym i regionalnym

32. Zachęca do ustanowienia struktur partnerskich obejmujących najważniejsze zainteresowane podmioty z samorządu lokalnego i regionalnego, przedsiębiorstw, społeczeństwa i placówek szkolnictwa wyższego, które posłużyłyby promowaniu dialogu, m.in. dzięki organizowaniu forów dyskusyjnych i warsztatów, tworzeniu parków naukowych na potrzeby transferu technologii czy aranżowaniu imprez naukowo-kulturalnych lub targów dla studentów.

33. Popiera mobilizowanie zasobów placówek szkolnictwa wyższego przy opracowywaniu i realizowaniu regionalnych i miejskich strategii na rzecz rozwoju gospodarczego, społecznego, kulturowego i ekologicznego.

34. Wzywa uczelnie do wspólnego inwestowania w programy przynoszące konkretne korzyści regionalnym przedsiębiorstwom i miejscowej społeczności, jednocześnie zachęcając do finansowania przez przedsiębiorstwa stypendiów dla profesorów, co pobudzi do wspólnych działań różne ośrodki wiedzy, badań i rozwoju oraz innowacji, rozpropaguje fora wymiany wiedzy oraz wesprze tworzenie sieci regionów przodujących w dziedzinie innowacji.

35. Zaleca uczelniom, by rozważnie i z uwzględnieniem perspektywy wieloletniej korzystały ze środków przeznaczonych na zaangażowanie regionów.

36. Wyraża gotowość do zapewnienia skoordynowanego korzystania z siódmego programu ramowego, funduszy strukturalnych, programu ramowego na rzecz konkurencyjności i innowacji oraz Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW), ponieważ jest to konieczne dla konkurencyjności UE i synergii pomiędzy strategiami politycznymi w dziedzinie spójności, badań naukowych, szkolnictwa wyższego i innowacji na szczeblu krajowym i regionalnym, o czym Komitet wspominał już w swych wcześniejszych opiniach.

37. Opowiada się za szeroką interpretacją pojęcia innowacji, tak by objąć nim nauki społeczne i humanistyczne oraz ich owocną interakcję z kulturą miejskich i regionalnych społeczności.

Wnioski

38. Potwierdza, że w obecnej sytuacji, kiedy UE próbuje ograniczyć skutki gorszej koniunktury i ożywić wzrost gospodarczy, ważne jest zapewnienie platformy dialogu między głównymi zainteresowanymi podmiotami w obszarze edukacji i gospodarki, mając na uwadze kluczowe znaczenie kształcenia i szkolenia dla strategii lizbońskiej i odnowionej agendy społecznej.

39. Z zadowoleniem przyjmuje gotowość Komisji do zbadania, w jaki sposób można wykorzystać fundusze strukturalne do wspierania inicjatyw lokalnych w tym zakresie.

40. Uznaje potencjał współpracy przedsiębiorstw z innymi placówkami edukacyjnymi, a szczególnie szkołami średnimi oraz instytucjami kształcenia i szkolenia zawodowego, jak też

odnotowuje szanse stworzone w tym zakresie dzięki programom europejskim.

41. Ponownie zwraca uwagę na potrzebę większego zaangażowania właściwych przedstawicieli sektora publicznego, w tym władz lokalnych i regionalnych, na kolejnym etapie Forum UE na rzecz dialogu uczelni i przedsiębiorstw.

42. Uważa za słuszne, by Forum UE na rzecz dialogu uczelni i przedsiębiorstw koncentrowało się na zagadnieniu współpracy w obszarze szkolnictwa wyższego.

43. Wzywa władze lokalne i regionalne do wspierania współpracy między przedsiębiorstwami a uniwersytetami oraz do postrzegania uczelni wyższych jako siły napędowej innowacji w regionach.

44. Wzywa do kontynuowania działalności forum UE na rzecz dialogu uczelni i przedsiębiorstw poprzez organizowanie posiedzeń plenarnych, seminariów tematycznych, prowadzenie strony internetowej oraz dzięki większemu zaangażowaniu właściwych przedstawicieli sektora publicznego, w tym władz regionalnych, a nawet podmiotów spoza Unii Europejskiej.

45. Zaleca przedstawienie konstruktywnej odpowiedzi na plan „Nowe umiejętności w nowych miejscach pracy” oraz na spowolnienie gospodarcze. Należy przedyskutować takie kwestie, jak partnerstwa na rzecz rozwoju regionalnego, partnerstwa z MŚP, zróżnicowanie sposobów podejścia do nauczania, zapewnienie jakości czy systemy akredytacji.

46. Opowiada się za tym, by Komisja poszukiwała metod promowania nowych rodzajów ustrukturyzowanego partnerstwa między przedsiębiorstwami a uczelniami za pośrednictwem odpowiednich programów UE.

Bruksela, 4 grudnia 2009 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Luc VAN DEN BRANDE